

2020 06 25

Till statsrådet Lena Hallengren

Sammanfattning av vårt möte den 22 juni 2020 angående nationell satsning på rehabilitering

För att klara av att betala av den växande vårdskulden behöver rehabiliteringsfrågorna prioriteras. Detta kräver en medveten nationell politisk satsning:

- **Förändra lagtexten så att den säkerställer MAR i alla kommuner.**
- **Ge Socialstyrelsen ett tydligt uppföljningsuppdrag för rehabilitering.**
- **Tillsätt en Nationell samordnare med ansvar för att utveckla en jämlik rehabilitering av hög kvalitet.**

Att möta behovet av rehabilitering var en stor utmaning, och räckte många gånger inte till, för landets kommuner och regioner innan coronapandemin, men har nu accelererats ytterligare. De personer som fått intensivvård på grund av covid-19 riskerar allvarliga fysiska, kognitiva och psykiska nedsättningar. Mycket tyder på att vissa av dessa symtom även drabbar personer som har haft lindrigare former av covid-19. Till detta snabbt växande behov ska läggas alla de personer vars rehabilitering har satts på vänt eller prioriterats bort under det akuta skedet i den samhällskris vi befinner oss i.

En uttalad nationell satsning på rehabilitering är nu mer angelägen än någonsin. Utan denna riskerar vi att fortsätta skapa onödiga – och för individen förödande – bestående funktionsnedsättningar och ett ökat, oönskat, beroende av hjälp och stöd från andra. De samhällsekonomiska konsekvenserna kommer att växa och bli stora, framför allt om människor inte får stöd att komma tillbaka till arbetet. Kostnader för ökad hemtjänst, sjukfrånvaro och förlorad arbetsinkomst kommer att adderas till en redan överansträngd svensk ekonomi. Vi har inget val – människors funktionsförmåga behöver prioriteras och för det krävs rehabilitering

Nu behövs en nationell kraftsamling för en jämlik rehabilitering av hög kvalitet.

Kunskapsläget kring rehabilitering har utvecklats avsevärt de senaste 30 åren, men implementeringen av ny kunskap och forskningsresultat sker inte tillräckligt fort. Samtidigt har vi under samma tidsperiod sett en stor ökning gällande behovet av rehabiliterande insatser då fler personer kan räddas till livet vid allvarliga skador och sjukdomar och andelen äldre i vår befolkning ökar. Svensk hälso- och sjukvård behöver fokusera på att göra det vetenskap och beprövad erfarenhet säger oss gör nytta för både individ och samhälle.

Vi i Fysioterapeuterna och Sveriges Arbetsterapeuter anser att frågor som rör rehabilitering bör få en mer framflyttad position inom svensk hälso- och sjukvård.

Utmaningarna är många, men vi ser tre nationella satsningar som vi anser snabbt skulle kunna leda till förbättrade resultat och påskynda utvecklingen av en jämlik rehabilitering i landets regioner och kommuner.

- **Förändra lagtexten så att den säkerställer MAR i alla kommuner.**
En stor del av svensk rehabilitering sker idag i kommunerna. Ett viktigt steg mot en stärkt och jämlik kommunal hälso- och sjukvård, inklusive rehabilitering, är att inrätta MAR, medicinsk ansvarig för rehabilitering, i landets alla kommuner. Uppdraget som MAR regleras i hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30, 11 kap § 4) där det står att det för verksamhetsområden som huvudsakligen omfattar rehabilitering så får arbetsterapeut eller en fysioterapeut fullgöra uppgiften som annars åligger MAS, medicinskt ansvarig sjuksköterska. Endast ca 80 av landets 290 kommuner har idag funktionen MAR, vilket ytterligare förstärker bilden av en ojämlik situation.
- **Ge Socialstyrelsen ett tydligt uppföljningsuppdrag gällande rehabilitering.**
Nationell uppföljning av rehabilitering saknas i hög grad. Detta medför att det är svårt att följa och utvärdera insatser som ges samt påverkar också möjligheten att beforska de insatser som görs.
- **Tillsätt en Nationell samordnare med ansvar för att utveckla en jämlik rehabilitering av hög kvalitet.**
Svensk rehabilitering är idag ojämlik när det gäller många parametrar. Insatserna ges av olika huvudmän som påverkas av olika lagstiftning. Riktlinjer och överenskommelser är otydliga och tolkas olika av olika vårdgivare. Tillgången till kvalificerad personal och multiprofessionella team varierar stort över landet.

Vi i Fysioterapeuterna och Sveriges Arbetsterapeuter har stor kompetens och kunskap inom rehabilitering bland våra sammanlagt ca 25 000 medlemmar. Vi kan bidra på ett avgörande sätt för Sverige.

Ida Kåblin, förbundsordförande Sveriges Arbetsterapeuter

Stefan Jutterdal, förbundsordförande Fysioterapeuterna